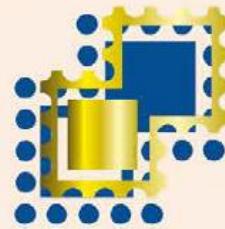

УКРАЇНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ
«УКРПОШТА»

2/2015

Філателія України

Над випуском працювали:

Юрковська Олена Михайлівна

директор з маркетингу та комунікацій

Мухіна Наталя Василівна

начальник Центру філателістичної продукції

Сірик Антоніна Іванівна

заступник начальника Центру філателістичної продукції

Третяк Наталія Іванівна

начальник відділу виготовлення знаків поштової оплати та філателістичної продукції

Решетняк Тетяна Анатоліївна

заступник начальника відділу реалізації філателістичної продукції

Мартинюк Тетяна Семенівна

головний редактор газети «Поштовий вісник»

Плотнікова Дарина Олексіївна

заступник головного редактора газети «Поштовий вісник»

Василишина Юлія Петрівна

старший редактор літературний газети «Поштовий вісник»

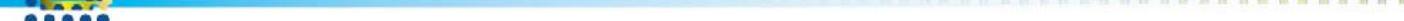
Самбор Олег Анатолійович

провідний інженер відділу маркетингових комунікацій

ЗМІСТ

1. Вступне слово	2
2. Героям слава!	3
3. Нова продукція	4
4. Анонс найближчих випусків поштових марок	5
5. Анонс спецпогашень на II кв. 2015 р.	12
6. Виставки в Будинку зв'язку	13
7. Книга Валерія Чередниченка «Про філателію всім»....	17
8. Світові новини	18
9. Крим, Донецьк, Луганськ – це Україна!	22
10. ВІКТОР ДОСУЖИЙ: Одна, але полуум'яна пристрасть...	24
11. ВІКТОР ДОСУЖИЙ: Як з'являються рідкісні марки.....	27
12. ОЛЕКСАНДР ЯРЕМЕНКО: Мистецька спадщина Тараса Шевченка. Віддзеркалення у філателії.....	30

ВІДРОДЖЕННЯ ЖУРНАЛУ «ФІЛАТЕЛІЯ УКРАЇНИ»

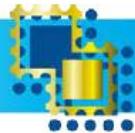
Приємні новини завжди і настрій покращують, і позитивний заряд несуть. Останнім часом порідшали в нашему товаристві гарні «несподіванки», але все ж трапляються.

Наприкінці січня отримав я електронного листа. Bay! Перший номер реанімованого журналу «Філателія України» в електронному варіанті. На швидку руку почитав усі 34 сторінки. Враження приємні. Цікаві публікації, корисна інформація, гарний дизайн. Тоді, як видалася вільна година, взявся за чтиво по-серйозному. Безумовно, в кожного свої смаки та вимоги. Мені перший номер новоствореного електронного журналу сподобався. Є сенс на нього час потратити, є що почерпнути нове, з чим ознайомитися.

То ж перший млинець, рахую, вдався. На мій погляд, зміст часопису різноманітний і доречний. Не слід забувати, що номер початковий і рік тільки розпочався, а це – плани, новини, з якими треба ознайомити читача.

Яким буде наш філателістичний вісник, час покаже. Від нас, читачів, теж багато залежить. Закликаю друзів, колег-філателістів підтримати редакційний колектив.

Василь Прухницький, філателіст зі Львова

ГЕРОЯМ СЛАВА!

Так називається серія маркованих художніх конвертів, започаткована Укрпоштою минулого року на честь учасників Антитерористичної операції, яким Президент України посмертно присвоїв почесне звання Героя України. Перші чотири конверти, присвячені трагічно загиблим підполковнику Костянтину Могилку, полковнику Тарасу Сенюку, генерал-майору Сергію Кульчицькому та старшому лейтенанту Євгенію Зеленському, побачили світ на початку грудня 2014 р.

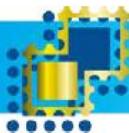
У продовження серії Укрпошта підготувала до випуску нові конверти, присвячені загиблим під час виконання бойових завдань майору Сергію Кривоносову, майору Дмитру Майбороді, полковнику Олександру Аніщенку та майору Руслану Лужевському.

Сергій Кривоносов очолював зведений підрозділ ротної тактичної групи, яка охороняла державний кордон з Росією в районі населеного пункту Дякове Луганської області. Майор 79-ї окремої аеромобільної бригади Збройних Сил загинув 4 серпня 2014 року під час обстрілу з системи «Град» позицій українських військових. Він прикрив собою підлеглих, коли ракета влучила у бліндаж, і тим самим урятував їм життя.

Дмитро Майборода як командир екіпажу літака АН-26 з травня по липень 2014 року виконав 35 бойових вильотів для перевезення військових, озброєння, матеріально-технічних засобів у зону АТО, проводив евакуацію поранених та хворих. Майор Майборода загинув 14 липня 2014 року у Краснодонському районі Луганської області, коли його літак підбили ракетою «повітря-повітря». Він до останнього намагався керувати повітряним судном, що дало змогу іншим членам екіпажу евакуюватися.

Заступник начальника відділу Управління Служби безпеки України в Сумській області полковник Олександр Аніщенко загинув 5 травня 2014 року під час виконання бойового

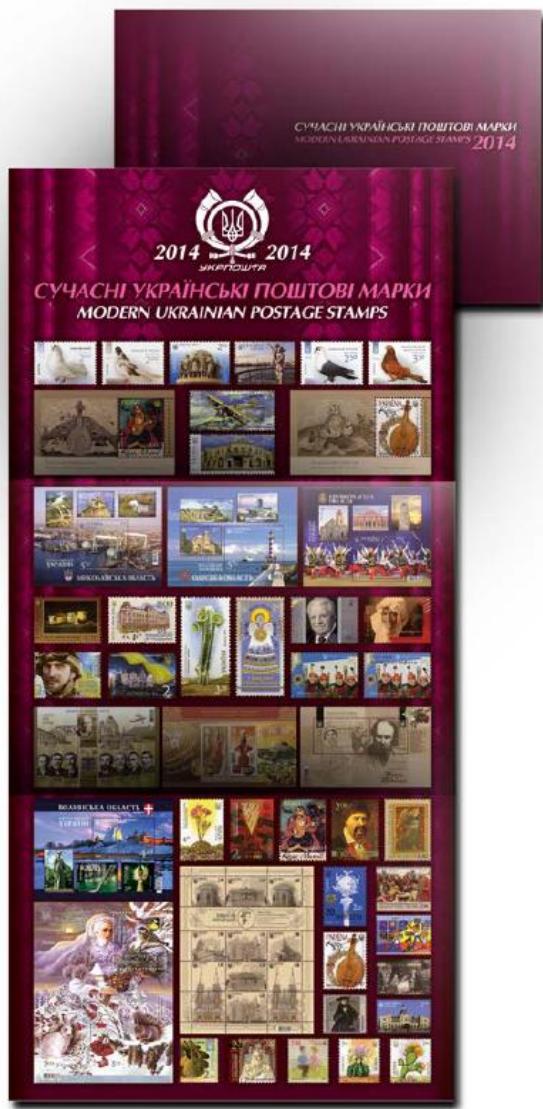

НОВИНИ ВІД УКРПОШТИ

завдання поблизу міста Слов'янськ Донецької області. Групу військовослужбовців СБУ атакували терористи. Перебуваючи під вогнем та маючи численні поранення, полковник Аніщенко продовжував вести вогонь, прикриваючи своїх товаришів. Загинув від поранень на місці бою.

Руслан Лужевський — досвідчений інструктор спецпідрозділу «Альфа» Служби безпеки України, майстер спорту зі стрільби та рукопашного бою, багаторазовий учасник та призер міжнародних та всеукраїнських змагань. Майор загинув 5 травня 2014 року у Слов'янську Донецької області в бою з терористами. Вже маючи кілька кульових поранень, він прикривав своїх бойових товаришів, які потрапили в засідку і були змушені вести нерівний бій.

Пам'ятаймо наших героїв! Нехай слава про них разом із нашими листами розлетиться по всьому світу!

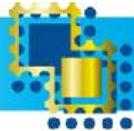

НОВА ПРОДУКЦІЯ

Традиційно по завершенні року Укрпошта випускає плакат із зображенням річного комплекту поштових марок, блоків. Okрім інформаційної складової плакат демонструє різноварність випусків як за тематикою, так і художнім виконанням. Новий плакат «Сучасні українські поштові марки 2014» вже з'явився у точках продажу філателістичної продукції. Роздрібна вартість плакату становить 19,20 грн.

З метою задоволення попиту споживачів у продаж надійшов «Річний набір поштових марок 2014 р.». Річний комплект представлено у спеціальній подарунковій обкладинці з кулісами, що дає змогу забезпечити гідне представлення та зберігання поштових мініатюр. Роздрібна вартість набору становить 378,00 грн. Річний набір українських поштових марок – вишуканий ексклюзивний подарунок для справжніх патріотів.

АНОНС НАЙБЛИЖЧИХ ВИПУСКІВ
ПОШТОВИХ МАРОК

КВІТЕНЬ 2015 р.

1. Марка художня «Борис Луцький»

Тираж – 143 000 прим.

Розмір марки – 40x28 мм

Кількість марок в аркуші – 12 (3x4)

Номінал – 2,00 грн.

Дизайн Євгена Харука

Орієнтовна дата введення в обіг: 10.04.2015

Місце проведення погашення: Київ, Запоріжжя

Затверджений оригінал-макет
марки

Фото-проба

2. Випуск за програмою «Європа»

2.1. Марка художня «Народна українська іграшка. Гойдалка»

Тираж – 130 000 прим.

Розмір марки – 30x40 мм

Кількість марок в аркуші – 9 (3x3)

Номінал – 5,40 грн.

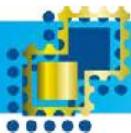
Художник Сергій та Олександр Харуки

Орієнтовна дата введення в обіг: 30.04.2015

Місце проведення погашення: Київ

Затверджений оригінал-
макет марки

НОВИНИ ВІД УКРПОШТИ

2.2. Марка художня «Народна українська іграшка. Візок» (за програмою «Європа»)

Тираж – 130 000 прим.

Розмір марки – 30x40 мм

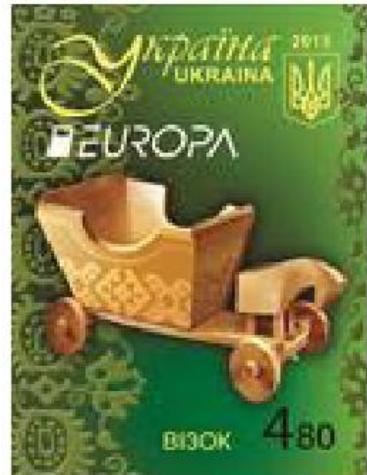
Кількість марок в аркуші – 9 (3x3)

Номінал – 4,80 грн.

Художник Сергій та Олександр Харуки

Орієнтовна дата введення в обіг: 30.04.2015

Місце проведення погашення: Київ

Затверджений оригінал-макет марки

Затверджений оригінал-макет блока

2.3. Блок поштовий «Давні іграшки. Європа 2015»

Кількість марок в блоці – 2

Формат блока – 105x78 мм
(до просічки)

Формат кожної марки – 32x43 мм
Номінали марок – 4,80 грн. +
5,40 грн.

Тираж блока – 13 000 прим.

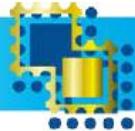
Тираж буклета – 12 000 прим.

Затверджений
оригінал-макет
буклета:
зовнішній бік

внутрішній бік

ТРАВЕНЬ 2015 р.

3. Серія «Міський транспорт»

Марка художня «Київський фунікулер К-56. 1959»

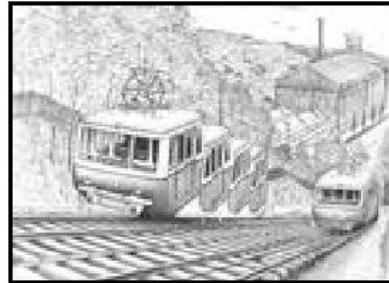
Тираж – 130 000 прим.

Розмір марки – 40,6x26 мм

Кількість марок в аркуші – 12 (3x4)

Номінал – 2,00 грн.

Художник Віктор Зінченко

Ескіз

Затверджений оригінал-макет марки

4. Марка художня «Вічна пам'ять героям! 1941–1945»

Тираж – 130 000 прим.

Розмір марки – 24,36x52,2 мм

Кількість марок в аркуші – 12 (4x3)

Номінал – 2,00 грн.

Дизайн Сергія та Олександра Харуків

Орієнтовна дата введення в обіг: 08.05.2015

Місце проведення погашення: Київ

Затверджений
оригінал-макет
марки

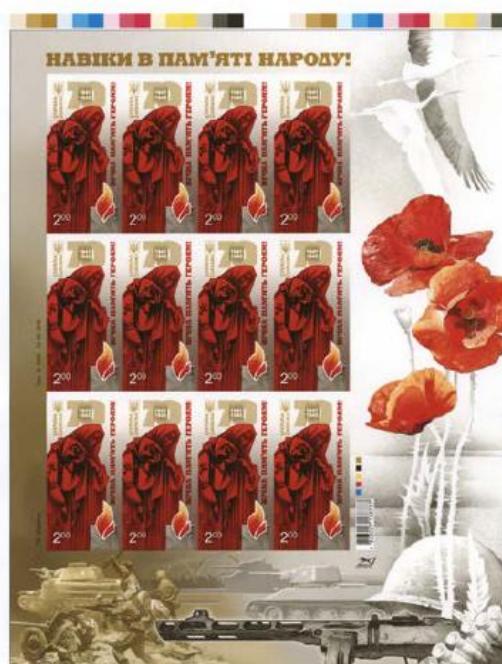
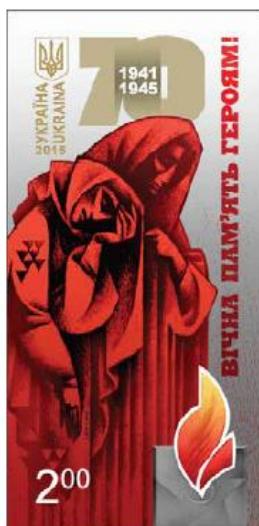
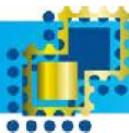

Фото-проба

5. Марка художня «Ілля Мечников»

Тираж – 130 000 прим.

Розмір марки – 33x30 мм

Кількість марок в аркуші – 12 (4x3)

Номінал – 2,00 грн.

Дизайн Володимира Тарана

Орієнтовна дата введення в обіг: 13.05.2015

Місце проведення погашення: Київ, Одеса

Затверджений оригінал-макет марки

6. Серія «Народності України. Кримські татари»

6.1. Марка художня «Дюрбе перших кримських ханів»

Тираж – 130 000 прим.

Розмір марки – 30x40,5 мм

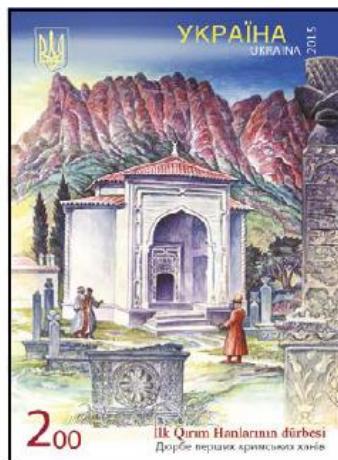
Кількість марок в аркуші – 12 (3x4)

Номінал – 2,00 грн.

Художник Миколай Кочубей

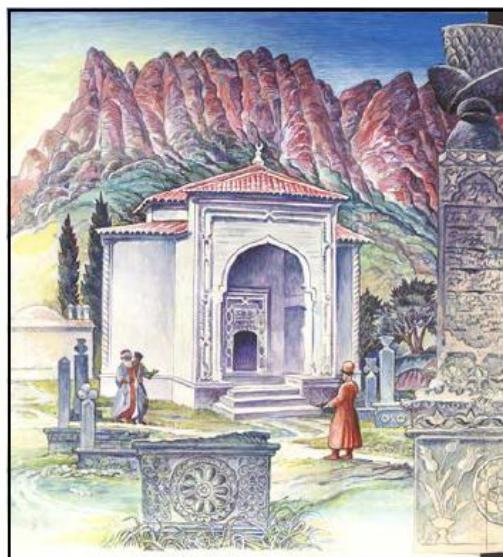
Орієнтовна дата введення в обіг: 15.05.2015

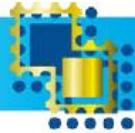
Місце проведення погашення: Київ

Затверджений
оригінал-макет марки

Ескіз

6.2. Марка художня «Майстер-мідник»

Тираж – 130 000 прим.

Розмір марки – 30x40,5 мм

Кількість марок в аркуші – 12 (3x4)

Номінал – 2,50 грн.

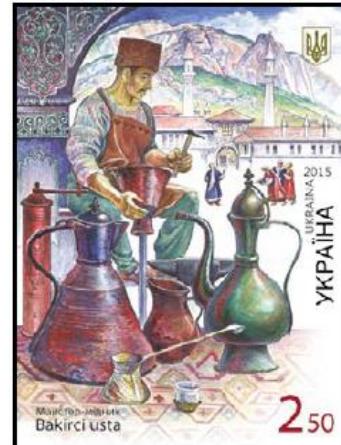
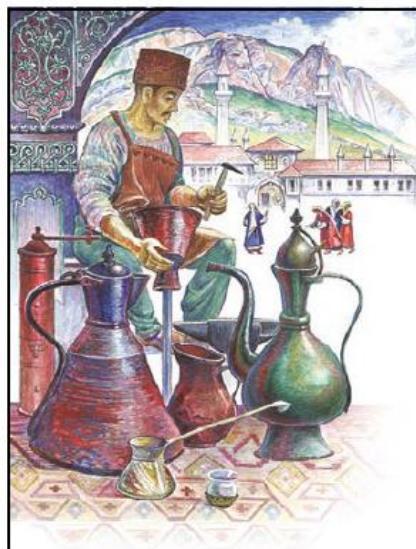
Художник Миколай Кочубей

Орієнтовна дата
введення в обіг:

15.05.2015

*Місце проведення
погашення: Київ*

Ескіз

Затверджений
оригінал-макет марки

6.3. Марка художня «Кримськотатарський воїн»

Тираж – 130 000 прим.

Розмір марки – 30x40,5 мм

Кількість марок в аркуші – 12 (3x4)

Номінал – 3,30 грн.

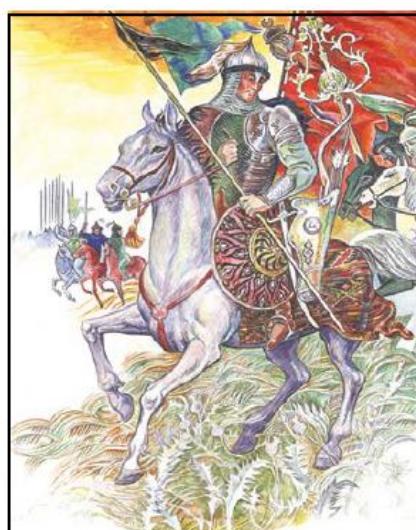
Художник Миколай Кочубей

Орієнтовна дата
введення в обіг:

15.05.2015

*Місце проведення
погашення: Київ*

Ескіз

Затверджений
оригінал-макет марки

6.4. Марка художня «Танок “Хайтарма”»

Тираж – 130 000 прим.

Розмір марки – 30x40,5 мм

Кількість марок в аркуші – 12 (3x4)

Номінал – 4,80 грн.

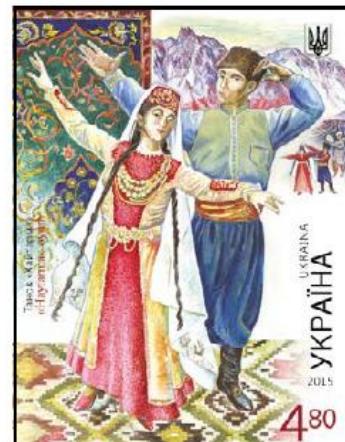
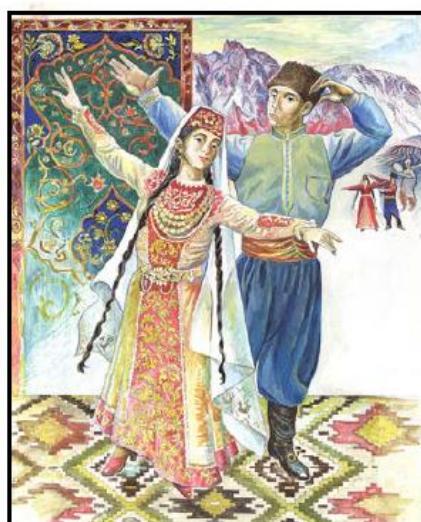
Художник Миколай Кочубей

Орієнтовна дата
введення в обіг:

15.05.2015

Місце проведення
погашення: Київ

Ескіз

Затверджений
оригінал-макет марки

ЧЕРВЕНЬ 2015 р.

7. Серія « Свійські тварини. Корови»

7.1. Марка художня «Українська сіра»

Тираж – 130 000 прим.

Розмір марки – 40x28 мм

Кількість марок в аркуші – 12 (3x4)

Номінал – 2,00 грн.

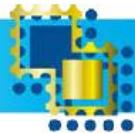
Художниця Наталія Кохаль

Ескіз

Затверджений
оригінал-макет марки

7.2. Марка художня

«Українська червоно-ряба»

Тираж – 130 000 прим.

Розмір марки – 40x28 мм

Кількість марок в аркуші – 12 (3x4)

Номінал – 3,30 грн.

Художниця Наталія Кохаль

7.3. Марка художня

«Українська чорно-ряба»

Тираж – 130 000 прим.

Розмір марки – 40x28 мм

Кількість марок в аркуші – 12 (3x4)

Номінал – 2,50 грн.

Художниця Наталія Кохаль

7.4. Марка художня «Південна м'ясна»

Тираж – 130 000 прим.

Розмір марки – 40x28 мм

Кількість марок в аркуші – 12 (3x4)

Номінал – 4,80 грн.

Художниця Наталія Кохаль

Орієнтовна дата

введення в обіг:

19.06.2015

Місце проведення погашення: Київ

ЛІПЕНЬ 2015 р.

8. Марка художня «Андрей Шептицький»

Тираж – 130 000 прим.

Розмір марки – 33x30 мм

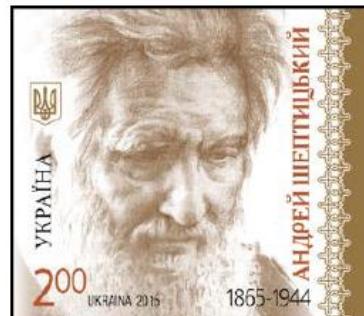
Кількість марок в аркуші – 12 (3x4)

Номінал – 2,00 грн.

Дизайн Сергія Горобця

Орієнтовна дата введення в обіг – 29.07.2015

Місце проведення погашення: Київ, Львів

Затверджений
оригінал-макет марки

9. Серія «Міський транспорт»

Марка художня «Київський трамвай КТВ-55-2. 1958»

Тираж – 130 000 прим.

Розмір марки – 40,6x26 мм

Кількість марок в аркуші – 12 (3x4)

Номінал – 2,00 грн.

Художник Віктор Зінченко

Орієнтовна дата

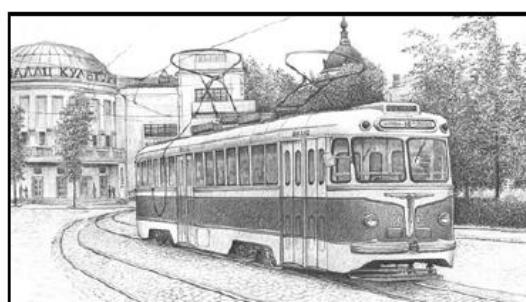
введення в обіг:

30.07.2015

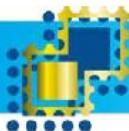
Місце проведення
погашення: Київ

Затверджений
оригінал-макет марки

Ескіз

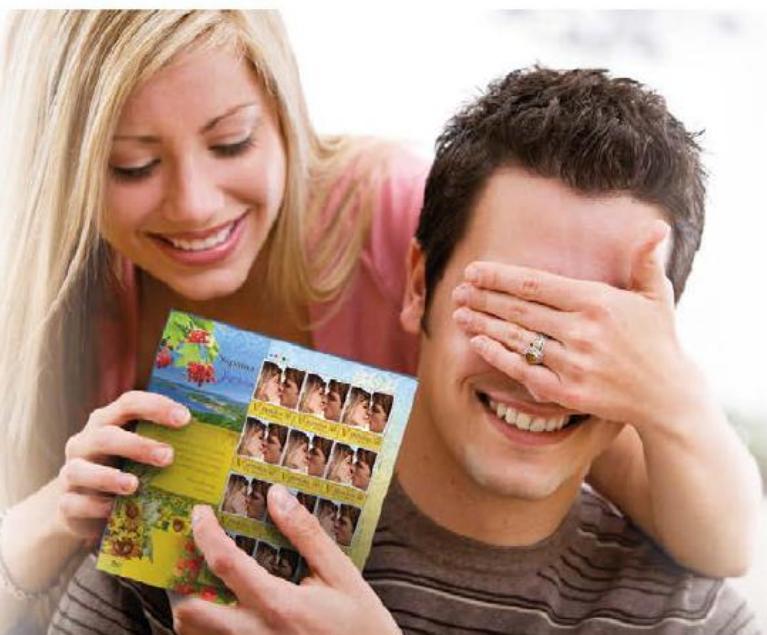
АНОНС СПЕЦПОГАШЕНЬ
НА II КВАРТАЛ 2015 РОКУ

Орієнтовна дата	Назва спецпогашення	Місце проведення
16.04.2015	150-річчя від дня народження Миколи Івасюка (1865–1937) – художника історичного жанру, автора поштових марок Української Народної Республіки	Чернівці
18.04.2015	175 років з часу виходу «Кобзаря» Т. Шевченка	Канів
23.04.2015	100-річчя від дня народження Олександра Малиновського (1915–1976) – архітектора	Київ
13.05.2015	150-річчя від дня створення Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова	Одеса
08.06.2015	160-річчя від дня народження Наталії Кобринської – письменниці, організатора жіночого руху	с. Белелуя, Івано-Франківська обл.
26.06.2015	275-річчя від дати заснування міста Новомиргорода	Новомиргород, Кіровоградська обл.
28.06.2015	575-річчя з часу заснування смт Козова	смт Козова, Тернопільська обл.

Більш детальну інформацію щодо проведення спецпогашень переглядайте на сайті УДППЗ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua
Протягом кварталу можливі зміни.

Не будь як всі!

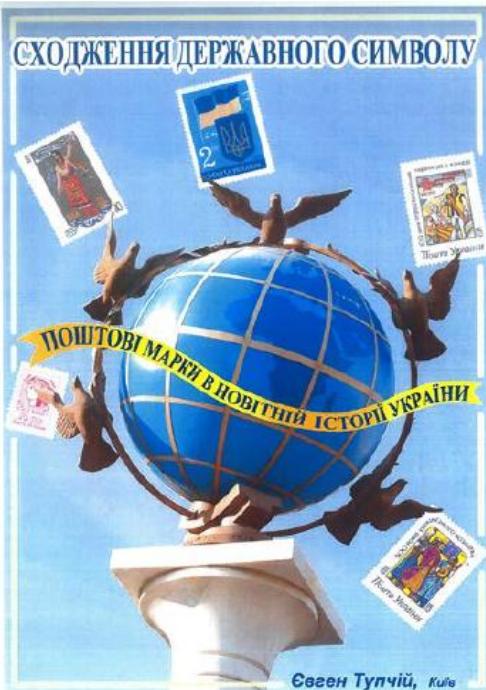
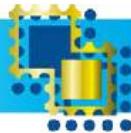
«ВЛАСНА МАРКА»

**Здивуй
рідних та колег
поштовою
маркою
із власним
зображенням!**

Детальніше
за телефоном:
(044) 278-57-78
www.ukrposhta.ua

Упродовж 23 лютого – 20 березня 2015 р. у Будинку зв’язку м. Києва (вул. Хрещатик, 22) організовано проведення виставок філателістичних експонатів філателістів Євгена Петровича Тупчія «Сходження державного символу України. Перші поштові марки незалежної України 1992–1994 рр.» та Олександра Григоровича Яременка «Життя і слава Тараса Шевченка» з нагоди дня української поштової марки та річниці від дня народження Тараса Шевченка.

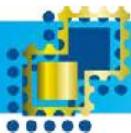
Експозиція «Сходження державного символу України. Перші поштові марки незалежної України 1992–1994 рр.» присвячена випускам перших українських поштових марок у період діяльності Пошти України після проголошення незалежності України – у 1992–1994 роках.

За радянських часів Українська РСР, як і інші республіки, мала квоту на щорічний випуск 3–5 сюжетів поштових марок СРСР національної тематики. За дорученням заступника міністра зв’язку УРСР В.Ф. Боярчука у 1991 році Спілка філателістів УРСР також підготувала пропозиції щодо випуску марок української тематики на 1992–1995 роки. Запропонована тематика випуску поштових марок не втратила своєї актуальності після проголошення Декларації про державний суверенітет України.

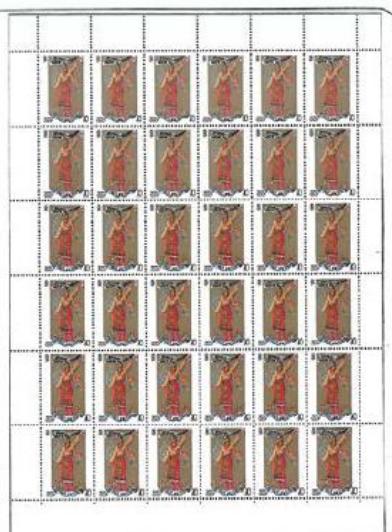
Саме поштові марки «500 років українського козацтва», «100-річчя першопоселення українців у Канаді», «175 років з дня народження М.І. Костомарова», «Народне мистецтво. Рушники» та інші стали першими марками незалежної України.

Друкування поштових марок і маркованої продукції через відсутність власної поліграфічної бази в 1992–1994 роках Міністерство зв’язку України було змушене замовляти в Росії, Канаді, Австрії, Угорщині.

Ці поштові марки першого періоду марковидавничої діяльності Пошти України і склали предмет експозиції.

ВИСТАВКИ В БУДИНКУ ЗВ'ЯЗКУ

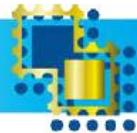

Поштові марки цієї експозиції були представлені на демонстраційних стендах у вигляді маркових аркушів. Це дає можливість ознайомитися з поліграфічними особливостями марковидавничих компаній різних країн (Канади, Австрії, Угорщини, Росії), яким Україна вимушена була замовляти виготовлення своїх поштових марок.

Кожну окрему поштову марку в експозиції представлено на поштових конвертах «Перший день». Відбитки штемпелів «Перший день» свідчать про час надходження цих поштових випусків в обіг. У цей період своєї діяльності Пошта України цілком залежала від термінів надходження в Україну замовленої поштової продукції і не завжди мала змогу підготуватися до проведення акції погашення поштової марки спеціальним штемпелем «Перший день» у день надходження її в обіг. У таких випадках філателісти відзначали «день народження» марки календарним штемпелем.

Ці конверти (почасти саморобні) і відбитки поштових штемпелів також були представлені на стендах.

ВИСТАВКА ОЛЕКСАНДРА ЯРЕМЕНКА

Експозицією Яременка Олександра Григоровича «Життя і слава Тараса Шевченка» представлено життєвий і творчий шлях Тараса Шевченка, внесок митця в становлення української літератури та живопису.

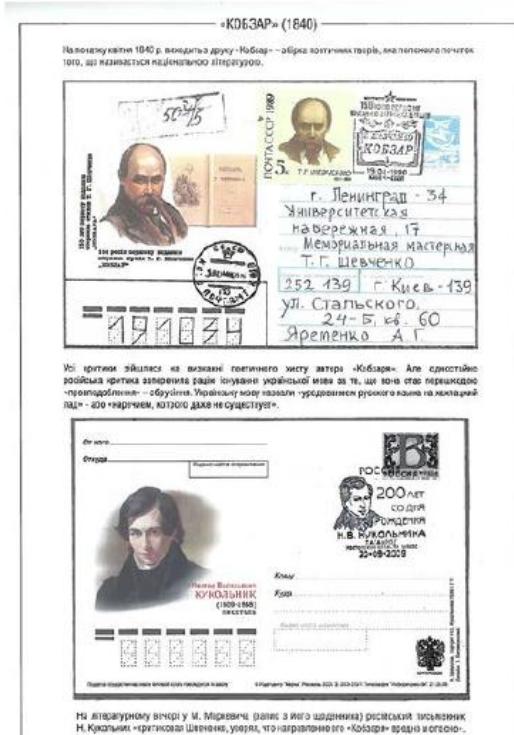
Експонат, розміщений на 80 аркушах А4 формату, складався з поштових марок, блоків, конвертів, спеціальних погашень різних років. Добірка філателістичних матеріалів дуже широка: це й марка УНР 1918 року із зображенням Т. Шевченка, і випуски часів СРСР, і, безумовно, всі пов'язані з життям і творчістю Тараса Шевченка випуски,

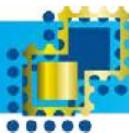
здійснені за незалежної України. Крім того, представлено дослідницьку статтю О. Яременка, дипломи різноманітних виставок, а також цікаву інформацію про автора колекції.

Киянин Олександр Яременко захоплюється філателією понад 40 років і є автором двох тематичних експонатів, які здобули близько 40 нагород на філателістичних вернісажах в Україні та Європі.

Історія його захоплення розпочалася 1973 року ще під час навчання в аспірантурі Інституту кібернетики АН УРСР. На початку 80-х років два його захоплення – філателія та письменство – природно злилися в одне бажання: відтворити сторінки історії української літератури засобами філателії.

Вперше розробка О. Яременка «Сторінки історії української літератури» експонувалась 1984 р. на VIII Київській обласній філателістичній виставці та здобула бронзову медаль. Варто наголосити, що це був єдиний експонат, коментований українською мовою. На зональній виставці «Радянське Полісся – 85» в Луцьку – посріблена медаль. Наступним був вернісаж в Українському республіканському будинку літераторів (Київ, 1985), де колекцію оглянув тодішній голова спілки Павло Загребельний. У своєму листі від 22 січня 1985 р. він написав: «Шановний Олександр Григорович! Я не тільки оглянув Вашу виставку, але й захоплювався Вашою талановитістю, високим Вашим мистецтвом і Вашим благородством! Ви робите велику патріотичну справу, спасиби!

ВИСТАВКИ В БУДИНКУ ЗВ'ЯЗКУ

Вам за це і уклін доземний!.. Нових Вам висот!
П. Загребельний».

1986 р. на Міжнародній виставці поріднених міст «Братислава – Київ – Krakів» експонат отримав велику срібну медаль. На Міжнародній виставці міст-побратимів «Київ – Братислава – Krakів» (1987) – позолочена медаль. Далі були виставки в Черкасах (1988), Детві (Чехословаччина, 1988), Мюнхені (1989), Битомі (Польща, 1991).

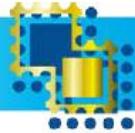
За підсумками персональної виставки у Києві (1991) Постановою Президії Правління Спілки філателістів УРСР від 05.09.1991 р. О. Яременку присвоєно звання «Заслужений філателіст СФ УРСР» із врученням срібного знаку пошани.

Логічним продовженням роботи над літературною тематикою (а за переконанням автора – його обов'язком) було створення експонату, який би відображав життєвий і творчий шлях Т. Шевченка. Здійснення задуму потребувало близько восьми років наполегливої праці та підтримки дружини Тетяни. Уперше це зібрання демонструвалося навесні 1988 р. у Київському літературно-меморіальному Будинку-музеї Т.Г. Шевченка. Потім експонат «Життя і слава Тараса Шевченка» було відзначено срібними медалями на вернісажах у Черкасах (1988), Krakові (1988) та Львові (1989). Великими срібними – номіновано у Братиславі (1990) та Мюнхені (1990), пам'ятною медаллю бургомістра Відня (1990) та срібною – на національній виставці в Одесі (2012).

Обидва представлені експонати викликали неабияке зацікавлення як серед філателістів та поштовиків, так і пересічних споживачів послуг поштового зв'язку, а також засобів масової інформації. Традиція експонування приватних колекцій, які популяризують історію пошти та сучасне марковидання, триватиме.

Підготовлено за матеріалами, наданими авторами експонатів

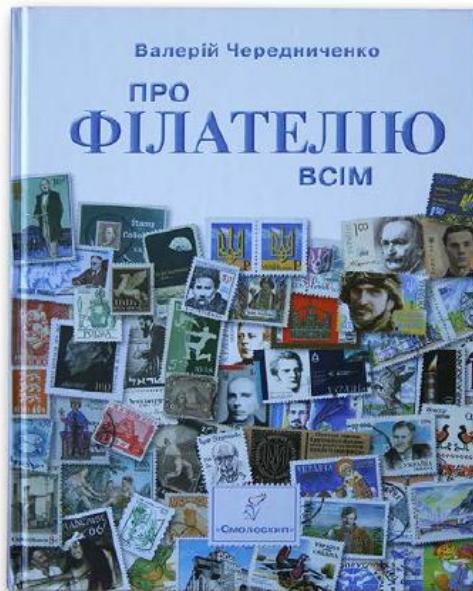
КНИГА ВАЛЕРІЯ ЧЕРЕДНИЧЕНКА «ПРО ФІЛАТЕЛІЮ ВСІМ»

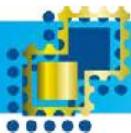
Книга, яка тільки-но вийшла в світ, видавництва «Смолоскіп» – перший український посібник із колекціонування поштових марок. Видання складається з трьох частин: історичної, прикладної та інформативної.

Оскільки хобі, про яке йдеться, з однаковою силою притягує до себе різних, незалежно від віку й соціальної принадлежності, людей: від школярів до королів і президентів, ця книга може стати у нагоді як шанувальникам поштових мініатюр юного віку, так і мало обізнаним у марках дорослим спадкоємцям колекцій. Видання не залишиться поза увагою й досвідчених колекціонерів та громадян, які вболівають за розбудову та зміцнення одного з атрибутивів державності.

У передньому слові до книги Любомир Пиріг, академік НАНУ, почесний філателіст Асоціації філателістів України відзначає: «Книга заслуговує на широке поширення й увагу не тільки філателістів, а й серед працівників навчально-виховних закладів і установ, читачів, які цікавляться питаннями історії, культури, науки, усіх здобутків нашої держави й людства загалом».

Наклад книги – 2000 примірників.
Презентація книги відбудеться 15 квітня
в книгарні «Є» по вул. Лисенка, 3, м. Київ.
Довідки за тел.: (044) 235-88-50.

ПОСТЄВРОПА ОГОЛОСИЛА ПЕРЕМОЖЦЯ КОНКУРСУ СПІЛЬНОГО ДИЗАЙНУ МАРКИ «ЗБЕРЕЖИ ДОВКІЛЛЯ»

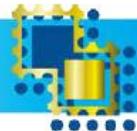

З нагоди відзначення 60-ї річниці марок «Європа» ПостЄвропа організувала конкурс спільного дизайну поштової марки «Збережи довкілля». За результатами конкурсу переможцем оголошено Пошту Кіпру.

Маючи за честь представлення дизайну-переможця на марках «Європа» 2016 EUROPA, учасники надійшли на конкурс 24 дизайни на основі обраної теми. Було отримано 216 таємних голосів від 36 учасників ПостЄвропи, чиї дизайні були розміщені анонімно. На підставі отриманих голосів дизайн Пошти Кіпру переміг. Друге місце отримала Пошта Словенії, третє – Пошта Угорщини.

Коли в переможниці запитали про концепцію дизайну, художниця пані Sergidou пояснила, що основною метою було показати, що в наших руках створити зелену планету. На верхній частині марки вона розмістила зображення руки (як уособлення будь-кого з нас), котра активно замінює сірий колір (забруднення навколишнього середовища) на зелений, який символізує чисте довкілля та надію, і, своєю чергою, надихає нас на кращий світ.

Лівий бік марки представляє забруднену частину і намальований сірим кольором, показуючи нам надзвичайну небезпеку, спричинену промисловістю, автомобілями, електростанціями та неефективними викидами. Контрастно змальований правий бік марки – «зелена» частина, яка показує нам, як, використовуючи поновлювальні енергетичні ресурси, ставлячись більш свідомо до навколишнього середовища, можна позитивно вплинути на довкілля. Це не тільки матиме позитивний вплив на нашу генерацію, але й допоможе майбутнім поколінням співіснувати в гармонії.

НОВИНКИ В МАРКОВИДАННІ ВІД САЙТУ STAMPNEWS

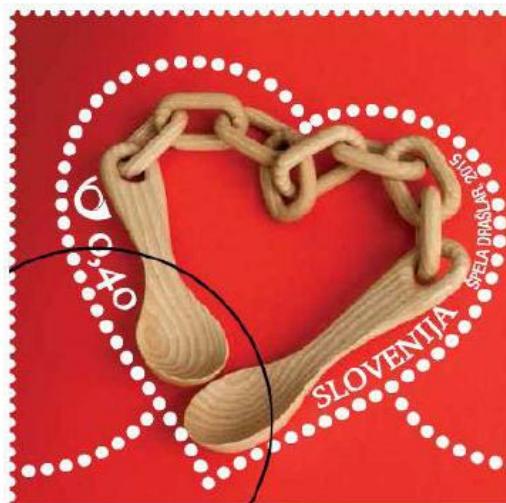
ВЕСІЛЬНІ ЛОЖКИ – ОРИГІНАЛЬНИЙ СИМВОЛ ТРИВАЛОГО КОХАННЯ У СЛОВЕНІЇ

Пошта Словенії випустила зворушливу марку до Дня святого Валентина.

Зображення пари весільних ложок на цій марці має кілька історій. По-перше: історія кохання, яке обіцяє подружжя на своєму весіллі.

Дерев'яні ложки, з'єднані дерев'яним ланцюжком, зазвичай даруються як весільні подарунки чи є навіть частиною весільних ритуалів, під час яких наречена та наречений їдять весь чи частину сніданку.

Водночас ложки розповідають історію про майстерність: про знання та вміння, необхідні для їх виготовлення. Разом з частинами дерев'яного ланцюжка ложки виготовлені з цілого куска дерева без деталей, клею та інших технічних процесів.

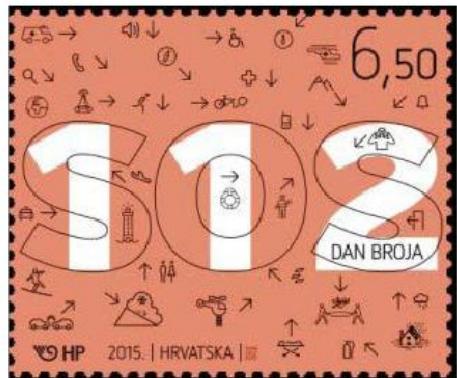
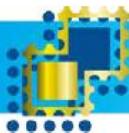
СОНЯЧНЕ СВІТЛО ЯК ОСНОВА ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ

Пошта Ліхтенштейну планує випустити спеціальну марку для відзначення Міжнародного року Світла.

Сонячне світло є основою життя людей, тварин та рослин. ООН проголосила 2015 рік Міжнародним роком Світла.

Експерименти зі світлом є предметом наукового дослідження. Спеціальна марка «Гра світла» (номіналом 1,90 швейцарських франків) дає змогу провести три експерименти. Тло марки світиться в темності завдяки своєму флуоресцентному кольору. Вона перетворюється в джерело світла, якщо перед цим перебувала під сонячним світлом.

Теорія хвиль може спостерігатись, коли марку тримають перед джерелом світла. Мікроперфорацію на папері легко побачити, коли хвилі світла розсіюються через маленькі отвори. Для експерименту з квантової теорії світло-рожевий колір за колом було надруковано спеціальним кольором. При освітленні ультрафіолетом він перетворюється з рожевого на фіолетовий.

Пошта Хорватії випускає спеціальну марку для відзначення запровадження та популяризації номера 112.

29 липня 1991 року Рада Європейського Союзу ухвалила рішення ввести унікальний номер європейської невідкладної служби 112, який інтегрує всі невідкладні служби.

ВЕЛИКДЕНЬ – ЦЕ СВЯТО, ЩО ПРОБУДЖУЄ ПРИРОДУ

Пошта Чехії випускає спеціальну марку для відзначення Великодня. На марці зображено Великоднього Зайця – яскравий символ цього свята.

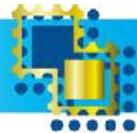
ОДНІ З НАЙБІЛЬШ НЕЗВИЧНИХ МАРОК У СВІТІ ФІЛАТЕЛІЇ – РІДКІСНІ МАРКИ З ЦІННИМИ КРИСТАЛАМИ

Незвичайні марки, оздоблені цінними кристалами Сваровські, були випущені багатьма поштовими службами всього світу та стали справжніми хітами серед колекціонерів.

Австрія 2004

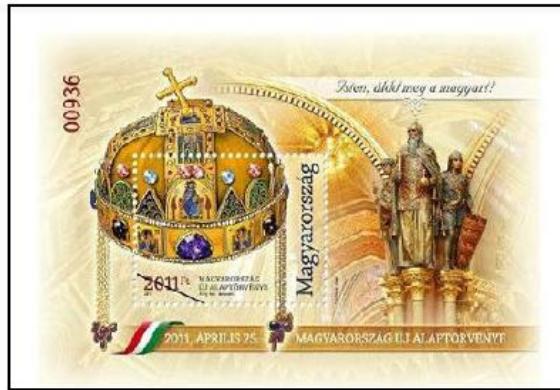
Марка була випущена Поштою Австрії 20 вересня 2004 р. спільно з Swarovski Crystals. Це було перше використання кристалів на пам'ятних марках. Австрійська компанія 'Swarovski' відома у світі своїми кристалами.

МАРКА ВИПУЩЕНА ПОШТОЮ УГОРЩИНИ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ НОВОЇ КОНСТИТУЦІЇ УГОРЩИНИ

25 квітня 2011 р. Президент Угорщини підписав нову Конституцію Угорщини.

Було випущено лише 20 000 примірників марок з кристалами.

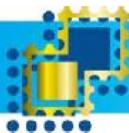
АВСТРІЯ 2008 – UEFA EURO CUP 2008

Цей випуск було здійснено Поштою Австрії 5 червня 2008 р.

СПІЛЬНИЙ ВИПУСК АВСТРІЯ – ГОНКОНГ 2006. ФЕЄРВЕРКИ

Ці дві марки були випущені спільно Поштою Австрії та Гонконгу 22 серпня 2006 р.

КРИМ, ДОНЕЦЬК, ЛУГАНСЬК – ЦЕ УКРАЇНА!

Уся Україна здригається від масштабів ворожої агресії, яка вражає цинізмом і цілковитою байдужістю до жертв. Тим жахливіша вона, що зовсім чужа українцям, зухвало нав'язана нашому народу – працелюбному, гостинному й шляхетному.

Щодня українська пошта, яка традиційно покликана єднати людей, слати добре вісті,

вимушена констатувати, що, на жаль, не до всіх куточків України ми можемо сьогодні донести листи, посилики, пенсії... Бо окремі території держави окуповані ворогом.

Але, на наше глибоке переконання, це не надовго. Ми певні, що героїзм «кіборгів» у Донецькому аеропорті, самопожертви славних синів України посіяли паростки майбутньої перемоги й очищення нашої землі від терористичної нечисті.

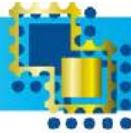
Укрпошта закликає всіх громадян до єднання, толерантності, активної громадянської позиції та обстоювання національних інтересів. Саме тому вкотре нагадуємо своїм споживачам про чудову продукцію – художні поштові марки, які славлять Україну та її здобутки.

На поштовому блоці 2012 року випуску, присвяченому 80-річчю Донецької області, зображене один із терміналів Донецького аеропорту, новенького й блискучого, який сьогодні став уособленням горя й страждань і водночас неймовірного героїзму наших воїнів-захисників.

Сповнені традиційного народного колориту зчіпки з двох поштових марок серії «Український народний одяг» «Луганщина» та «Крим» є яскравим підтвердженням саме «української» історії країв, попри ворожі стереотипи, що нині штучно нав'язуються тамтешнім громадам.

Серія випусків кримської тематики – блок «Нікітський ботанічний національний науковий центр» (2012), марки «Судак. 1800 років» (2012), блок «Краса і велич України. АР Крим» (2013), марки «Бахчисарай. Ханський палац» (2013), «Гора Аю-Даг. смт Гурзуф» (2013), «Севастополь. Володимирський собор у Херсонесі» (2013) тощо – оспівують принади Автономної Республіки Крим

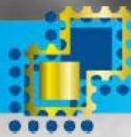

та міста Севастополя, які дбайливо протягом багатьох десятиліть плекала Україна і які зараз хоче підступно вкрасти окупант...

Шановні споживачі, завдяки поштовим маркам, що їх по праву називають візитівками держави, ми можемо нести інформацію в світ, по Україні й за кордон, підкреслюючи, що АР Крим, Севастополь, Донецьк, Луганськ – це Україна!

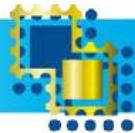
Надсилайте свою кореспонденцію з художніми поштовими марками, присвяченими цим регіонам, своїм родичам, діловим партнерам як по Україні, так і поза її межі і робіть свій маленький внесок в ідею єдності та миру в нашій вільній, незалежній, соборній державі. Слава Україні! Героям слава!

Поштові марки можна замовити в інтернет-магазині Київської міської дирекції УДППЗ «Укрпошта» (<http://poshta.kiev.ua/nishop.php>) або придбати в точках продажу філателістичної продукції.

ЗА КУЛІСАМИ МАРКОВИДАННЯ

ВІКТОР ДОСУЖИЙ ОДНА, АЛЕ ПОЛУМ'ЯНА ПРИСТРАСТЬ

У далекому 1840 році на веранді шотландського паба за кухлем елю сидів добре вдягнений пан. Він з інтересом спостерігав, як служниця в будинку навпроти сперечалася з листоношою, відмовляючись узяти лист, за який їй нічим було заплатити. Справа в тому, що доставку листів у Англії оплачував не відправник, як це прийнято нині в усьому світі, а одержувач, і тому часом людина, що вдавалася до послуг пошти, відправляла порожній конверт з умовними символами, позначивши на ньому те, що хотіла повідомити одержувачу, котрий міг відмовитися від оплати листа. Поки листоноша підраховував суму оплати (а вона залежала від відстані, на яку відправлявся лист), адресат встигав дізнатися про все, що йому хотів повідомити відправник. Пан, що спостерігав за цією сценою, а звали його Роуленд Хілл, глибоко замислився. Він замовив ще один кухоль елю і продовжив міркувати. А подумати йому було про що, оскільки був англійським королівським поштмейстером.

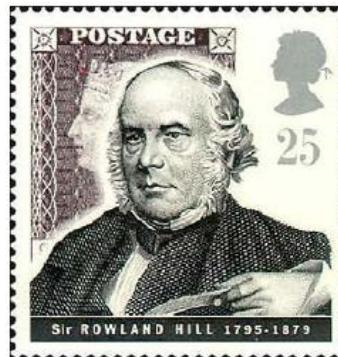
Результатом його тривалих роздумів стала пропозиція про введення единого тарифу для всіх простих поштових відправлень певної ваги, позначених спеціальним знаком (маркою). Так, 6 травня 1840 року в Лондоні з'явилася перша поштова марка вартістю в один пенні. На ній був зображений портрет королеви Вікторії в профіль і напис «POSTAGE ONE PENNY». Оскільки марка була видрукувана чорною фарбою, вона і ввійшла в історію як «Чорний пенні».

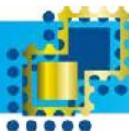
Ідею Роуленда Хілла негайно підхопили поштові відомства всього світу. Випуск марок постійно наростиав. І цілком природно, що незабаром з'явилися збирачі марок.

Джон Едуард Грей, як свідчить історія філателії, був перший, хто почав збирати поштові марки. Свою першу марку в колекцію (а це був «Чорний пенні») він поклав у день її виходу.

З легкої руки французького колекціонера Жоржа Ерпена пішло по всьому світу гуляти слово «філателія». Уперше цей термін з'явився на сторінках журналу «Колекціонер поштових марок» у 1864 році.

Поступово стали змінюватися і самі марки. З похмурих одноколірних клаптиків паперу вони стали перетворюватися на художні мініатюри, виконувані на високому поліграфічному рівні, котрі відбивають культурні, історичні і географічні особливості країни. Всесвітній літопис філателії зберігає чимало видатних імен державних і політичних діячів, майстрів образотворчого мистецтва і популярних літераторів,

артистів театру і кіно, спортсменів і космонавтів, що віддавали свої симпатії колекціонуванню поштових марок.

Збирав марки для своєї дочки Елеонори Карл Маркс. Чудову колекцію марок зібрав легендарний командир крейсера «Варяг» — Всеволод Руднєв. Одним з найкрупніших філателістів був президент Сполучених Штатів Америки Франклін Делано Рузвелт. Колекціонували марки президент Чехословацької республіки Антонін Запотоцький, прем'єр-міністр Індії Джавахарлал Неру, нарком іноземних справ СРСР Максим Литвинов, Генеральний секретар ООН Курт Вальдхайм. Колекціонерами марок були Федір Достоєвський, Георгій Плеханов, Валерій Брюсов, Олександр Блок, Максим Горький. Велику увагу приділяли збиранню марок фізики Альберт Ейнштейн і Михаїл Лівшиць, артисти Енріко Карузо, Ігор Мойсеєв, космонавти Георгій Гречко, Віктор Горбатко, Лев Дьюмін, шахісти Тигран Петросян, Михаїл Таль, Анатолій Карпов.

Герцог Філіп Феррарі вважається одним із найбільших колекціонерів у світовій історії

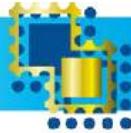
Академік Іван Павлов теж належав до числа переконаних колекціонерів. В одній зі своїх праць він стверджував, що любов до прекрасного властива більшості людей і навіть деяким тваринам. Так, у гніздах гірських орлів не раз знаходили цілі скupчення ретельно підібраних, різnobарвних морських камінчиків. Відома своєю пристрастю до близкучих предметів і сорока, за що здобула прізвисько «сорока-злодійка». І байдуже, чи це буде примітивний настінний килимок із намальованим озером і плаваючими лебедями, чи коштовна кришталева ваза. Суть одна — побачивши прекрасне, людині хочеться часточку цієї краси забрати з собою. Нехай це буде репродукція, копія або фотографія. Це не має значення.

Зате вона завжди буде дихати теплом, нагадуватиме про прекрасне.

Павлов вважав притягальною принадністю колекціонування — недосяжність мети. І це справді так. Зараз уже неможливо зібрати всі випущені в обіг марки, монети або сірникові етикетки. Адже щодня виходять усе нові і нові примірники. Отож все життя ти прагнутимеш роздобути в колекцію відсутній у ній експонат і все життя перебуватимеш у постійному пошуку. Перед тобою буде постійно маячити чітко визначена, але недосяжна мета.

На III з'їзді з експериментальної педагогіки в Петрограді у січні 1916 року Павлов дав наукове пояснення колекціонуванню: «З усіх форм виявлення рефлексів мети в людській діяльності найбільш чистою, типовою і тому зручною для аналізу є колекціонерська пристрасть — прагнення зібрати частини або одиниці великого цілого або величезного зібрання, що звичайно залишається недосяжним».

У ХХ столітті колекціонування поштових марок (за даними Організації Об'єднаних Націй) стало наймасовішим захопленням на Землі. Близько 400 мільйонів жителів усіх континентів присвячують своє дозвілля філателії. Можливо, прочитавши ці рядки, і ти, читачу, захочеш пристати до неспокійного племені колекціонерів і пізнати те, про що не відав учора. Хтозна.

ЯК З'ЯВЛЯЮТЬСЯ РІДКІСНІ МАРКИ

Поступово у виготовленні марок намітилися певні напрями. Для масової оплати поштових відправлень шляхом наклеювання марок («франкування») держави випускали великими тиражами т. зв. стандартні серії, що складаються з багатьох, найбільш ходових номіналів.

Для відзначення пам'ятних подій, знаменних дат, свят, спортивних змагань, вшанування видатних осіб випускалися комеморативні (пам'ятні) марки або цілі їх серії. Крім цього, здійснювалися і тематичні випуски (флора, фауна і т. д.). Звичайно ж, тиражі таких марок були обмежені і коштували значно більше за стандартні. Дорого цінувалися філателістами марки з допущеними в них друкарськими помилками — по суті поліграфічним браком. Приміром, під час друку не проперфорувався один аркуш марок (50 шт.). А тираж — 500 тис. Відсоток браку незначний. Але це 50 раритетів, вартість котрих значно перевищує вартість усього тиражу. Аж до 50-х років вважалося престижним збирати «класичні» колекції марок, тобто такі, у які входять усі без винятку марки, випущені в країні, включаючи всі різновиди: за папером, розміром зубців, кольором, способом друку, розміром малюнка і т.д. Звичайно, до колекції мали входити відомі рідкості. Зробити це було все складніше й складніше, оскільки кількість випущених марок і тиражі їх постійно зростали.

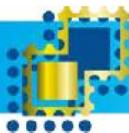
Так, якщо 1840 року було випущено тільки дві марки, то 1850 уже 154. До початку ХХ ст. їхня кількість становила 15428, а до 40-го року — 78460. У 70-му році їхня кількість перевищила 200 тис., а в 90-му було подолано 300-тисячний рубіж. Початок нового сторіччя ознаменовано 400 тис.!

Звичайно, зібрати зараз таку повну колекцію неможливо не тільки окремому колекціонеру, а й державі. Тому поширення в повоєнні роки набуло т. зв. тематичне колекціонування, коли в колекцію добирають марки різних країн за обраною темою: транспорт, космонавтика, мистецтво, історія, відкриття, спорт тощо. Таким чином, інтерес до класики в останні роки трохи знизиався, однак вартість рідкостей постійно зростає. Старі марки, як колекційні вина, з часом різко піднімаються в ціні, котра іноді стає астрономічною.

Королевою рідкостей у філателістів вважається марка Британської Гвіани, повідомляє письменник Михайло Арлазоров. Цій марці, єдиній у світі, уже понад сто сорок років. Історія її одночасно проста і неясна. У 1856 році в англійській колонії Гвіані вичерпався запас марок, що доставлялися туди з метрополії. Корабель мав прийти нескоро, і місцева влада вирішила власними силами організувати невеликий випуск марок. Сказано — зроблено. Однак серед чотирицентових марок із зображенням триштоглового вітрильника, надрукованих чорною фарбою на карміновому папері, було знайдено одноцентову. Як вона з'явилася на світ? Ніхто не може пояснити. Можна лише здогадуватися. Але факт залишається фактом — вона існує.

Погашена чорнильним розчерком, ця марка довгий час пролежала у фамільних паперах одного з жителів Джорджтауна. Там, на горищі батьківського будинку, серед

ЗА КУЛІСАМИ МАРКОВИДАННЯ

старих листів марку виявив його син Вернон-Воган у 1873 році. Конверт із маркою в один цент являв собою неповноцінний примірник. Поштовий чиновник неакуратно вирізав її ножицями, зріавши кутки. У результаті марка з чотирикутної стала восьмикутною. До того ж вона була добряче забруднена. Незважаючи на дефекти марки, Вернон-Воган відмив її з конверта і помістив у колекцію. Через деякий час він одержав від лондонського продавця ряд марок на вибір. Але грошей на покупку в нього не було. Тоді юнак вирішив продати деякі зі своїх марок, у тому числі й одноцентову марку Британської Гвіани. Вона йому не подобалася через непоказний вигляд. До того ж він сподівався згодом дістати примірник кращої схоронності. Він пішов до англійця, що жив у колонії, відомого колекціонера. Спочатку англієць не висловив бажання придбати марку. Але почувши, що юнак потребує грошей, вирішив цим скористатися і запропонував за марку всього шість шилінгів. Юнак через свою недосвідченість погодився, а покупець лицемірно сказав: «Мій хлопчику, я йду на дуже великий ризик, заплативши так дорого за цю марку. Я сподіваюся, що оціниш мою шляхетність». Новий власник марки продав її через п'ять років разом із усією своєю колекцією ліверпульському торговцю за 150 фунтів стерлінгів.

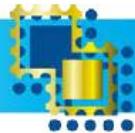
Мандруючи з колекції в колекцію, марка побувала на багатьох виставках і була визнана єдиною у світі. Ціна маленького клаптика паперу різко підскочила. В остаточному підсумку вона потрапила до знаменитої колекції Феррарі (про нього йтиметься далі), а після його смерті американський мільйонер Хайнд віддав за неї 352 тис. франків. У супроводі озброєних до зубів охоронців марка перепливла океан, і вже піввіку зберігається у броньованому сейфі під цілодобовим наглядом. Нинішні власники одноцентової Гвіани оцінюють її в 50 тис. доларів. Площа марки — 4 см². Це найдорожчий у світі папірець — 12500 доларів за один см²!

Ті, хто бачив її, свідчать, що нічого особливого в одноцентовій Гвіані немає — невеличкий, старий і потертий з країв клаптик паперу. Клаптик із незвичайною долею. Так повідомляє про неї... Кісін у своїй книзі.

Але філателія знає й інші, не менш цікаві історії. Йтиметься про знамениті марки острова Маврикія — блакитний і рожевий «Маврикії». Острів Маврикія розташований в Індійському океані біля берегів Африки, недалеко від Малагасійської республіки (раніше Мадагаскар). Острів відкрив разом із сусідніми островами 1505 року португалець Маскарен. Невеликий, гористий, але дуже плодоносний і багатий на прісну воду. До 1810 року він іменувався Ile de France (Французький острів), тому що належав Франції.

Пізніше його віддали англійцям. Ті назвали острів Маврикієм. Між метрополією й Маврикієм підтримувалося жваве, як на ті часи, сполучення, тому що тут вирощувалися цукрова тростина, бавовна, кава і рис. Головне місто — Порт-Луї. У 1846 році з нагоди дня народження королеви було намічено провести великі

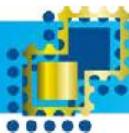
святкування. Одним із заходів свята, за рішенням законодавчих зборів острова, передбачався випуск пам'ятних поштових марок. Острів Маврикія невеликий, і єдина людина, яка могла б виконати роботу,— це ювелір Йозеф Бернард. Він не був професійним гравером. До того ж був неуважний, полюбляв випити і погуляти. Отримавши від поштмейстера острова Браунрігга замовлення, а також портрет королеви, який треба було вигравірувати на марках, і пояснення, які саме написи потрібно зробити під ними, Бернард взявся до діла.

Робота йшла важко і повільно. Цілий рік знадобився, щоб вирізати на мідній пластинці обидва малюнки марок — вартістю 1 пенні (для внутрішньої кореспонденції) і 2 пенси (для зовнішньої). Та врешті-решт усьому настає кінець. Залишалося тільки зробити написи. І тут Бернард із жахом виявив, що через свою неуважність геть забув, який саме напис треба вигравірувати на марках. Дуже не хотілося Бернарду звертатися до поштмейстера, знаючи, що суворий Браунрігг вилає його, Однак робити нічого — довелося йти. Проходячи повз пошту, він побачив на її вивісці напис «Post Offise»(поштова контора). Господи, так це ж і є те, що мені потрібно, зрадів Бернард, ляснувши себе по лобі. Повернувшись із півдороги додому, він швидко вирізав напис і, не виготовивши пробного примірника, надрукував відразу 700 марок. Це була важка праця. Кожна марка друкувалася окремо. На пластину вручну наносилася фарба і до неї щільно притискається клаптик паперу, після чого марка була готова. Для першої марки вживалася жовтогаряча фарба, для другої — блакитна. 21 вересня 1847 року все було готово. Боже, який ідіот! — скрикнув губернатор, побачивши результат роботи невдахи-гравера. Це ж треба — написати «Post office» замість «Post paid» (поштовий збір оплачений, стягнений). Але робити нічого. Адже надруковано вже 700 марок. Не знищувати ж їх, коли острову вкрай потрібні були знаки поштової оплати. І губернатор приймає рішення — додрукувати для рівного рахунку ще 300 марок і пустити їх в обіг. Більшість цих марок використовували для розсилання запрошень на грандіозний щорічний прийом. Матрицю, з якої робився друк, одержав у дарунок секретар губернатора. Кілька разів вона переходила з рук у руки й остаточно знайшла своє місце в Британському музеї. Що ж стосується тисячі марок, надрукованих невдахою-гравером, то відома доля лише 25 із них. Ці марки надзвичайно цінні. Усього знайдено марок Маврикія 13 блакитних і 12 жовтогарячих (які зазвичай називають рожевими). Досить сказати, що на філателістичному аукціоні в Лондоні 1963 року продавався добре збережений конверт листа, франкований цими двома дорогоцінними марками. Лист був надісланий у минулому столітті з острова Маврикій у Бордо. Судячи з відбитків штемпелів, доставка його у Францію зайняла на той час 85 днів. Цілий лист із двома «Маврикіями» було продано на аукціоні за 78400 доларів. Наприкінці 80-х років Нью-Орлеанська філателістична фірма братів Уілл продала конверт із двома «жовтогарячими Маврикіями» вже за 380 тис. доларів (!). Нині цей «рекорд» уже побито.

(Далі буде)

Конверт з двома «Маврикіями», посланий в Бордо

НАРОДЖЕНИ В УКРАЇНІ

ОЛЕКСАНДР ЯРЕМЕНКО: МИСТЕЦЬКА СПАДЩИНА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА. ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ У ФІЛАТЕЛІЇ

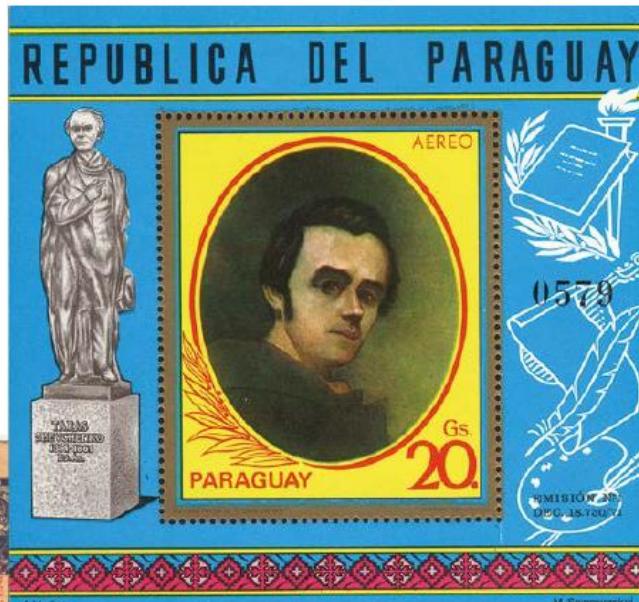
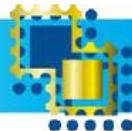
Малярський хист виявився в Тараса Шевченка ще з юних літ.

За свідченнями самого митця, малювати він почав з раннього дитинства: «хрестами і візерунками з квітками» (вірш «А.О. Козачковському») обводив сторінки в саморобному зошиті. Потім були спроби навчатися мальства в сільських богомазів. А коли був козачком у пана П. Енгельгардта, перемальовував лубки. Далі були уроки в майстерні Яна Рустемаса у Вільні, в петербурзького художника-декоратора В. Ширяєва, у земляка І. Сошенка, в класах Товариства заохочування художників у Петербурзі і, нарешті, навчання у великого К. Брюллова в Академії мистецтв.

Мистецька спадщина Т. Шевченка – твори живопису і графіки, що збереглися, – налічує 835 робіт. За часом виконання їх поділяють на три періоди: від перших робіт до академічного періоду й до заслання (1830–1847), твори років заслання (1847–1857) і роботи, виконані після повернення із заслання до його смерті (1857–1861).

З мистецького доробку першого періоду чи не найранніша робота, що збереглася – акварельний портрет українського та російського письменника Є. Гребінки (1837, Петербург). Його зображене на маркованому конверті 1987 р.

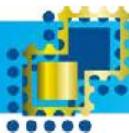

Однією з перших робіт Шевченка, написаних олійними фарбами, був автопортрет (1840), який є першим малярським твором художника, що з'явився на поштовій марці СРСР 1939 р. у серії до «125-летия со дня рождения украинского

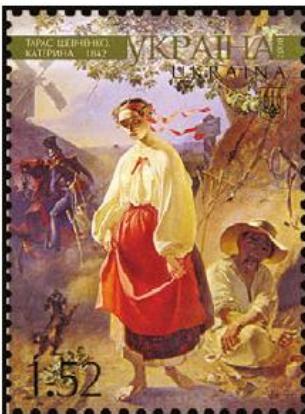
народного поэта и художника, революционера-демократа Т.Г. Шевченко (1814–1861)». Цей автопортрет найчастіше зустрічається у філателістичній шевченкіані:

- на марці до «100-летия со дня смерти революционера-демократа украинского народного поэта и художника Т.Г. Шевченко (1814–1861)» (1961);
- на поштовому блоці Парагваю (1971) з нагоди відкриття пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос-Айресі (Аргентина);
- на марці та КПД (2008), що видані в серії марок до «200-річчя від дня народження Тараса Шевченка»;
- на конверті 1964 р., виданого до 150-річчя з дня народження Т.Г. Шевченка;
- на конверті 1999 р. до 50-річчя заснування Державного музею Т.Г. Шевченка;
- на конверті 2001 р. з нагоди річниці Товариства української мови у Тернополі (на звороті – засноване 1876 як філія Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка);
- на конверті 2003 р., присвяченому Шевченківському

НАРОДЖЕНИ В УКРАЇНІ

національному заповіднику в Каневі.

На початку 1841 р. під впливом К. Брюллова Шевченко виконує акварельний малюнок «Циганка-ворожка», який рада Академії мистецтв відзначила срібною медаллю 2-го ступеня. Репродукція цієї роботи – на марці 2008 р., що вийшла в серії філателістичних випусків (2007–2014) до 200-річчя від дня народження Т. Шевченка.

У літку 1842 р. він створив картину «Катерина» на тему одноіменної поеми, яка на той час була вже широко відомою. Вперше «Катерина», поруч з портретом Шевченка (за картиною І. Рєпіна), зображена на марці 1957 р., яка ввійшла до серії «Писатели нашої Родини». Репродукції «Катерини» знаходимо на марці 1979 р. в серії «Изобразительное искусство УССР» та на марці 2008 р. у серії філателістичних випусків до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка. З нагоди 50-річчя заснування Державного музею Т.Г. Шевченка 1999 р. видано конверт з оригінальною маркою із зображенням «Катерини» (оригінал картини зберігається у цьому музеї).

Під час першої подорожі в Україну (1843–44) Шевченко закінчив картину «Селянська родина», яка відтворена на марці 2009 р. та на поштовому блокі 2007 р. У вересні

1843 р. відвідує Кирилівку та виконує малюнок хати батьків, який знаходимо на марці 1961 р. (на ній помилково вказано «Хата Шевченка») та на поштовому блокі 2007 р. На полях цього блока

подано малюнок Шевченка – портрет діда по батьківській лінії І. Грушівського. В квітні – жовтні 1843 р. художник відвідав Чигирин – резиденцію Б. Хмельницького під час визвольної війни українського народу 1648–54 рр. Під враженням від поїздки виконав два ескізи, які послужили основою для виконання в Петербурзі (1844) офорту «Дари в Чигирині 1649 р.», який зображене на марці та КПД 2014 р. Кожний аркуш марок зверху зліва має купон, на якому автопортрет Шевченка у кожусі і смушевій шапці (1861).

Зі старшим братом декабриста С. Волконського – російським державним діячем, князем М. Рєпніним-Волконським Шевченко познайомився 1843 р. в Яготині.

В оформленні КПД до цього блоку використано Шевченківський малюнок Чигиринського дівочого монастиря (1845).

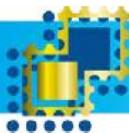
У березні 1845 р., після закінчення Академії художеств, Шевченко здійснює другу подорож в Україну (1845–47). У серпні 1845 р. відвідує Полтаву, де оглядав і змалював Воздвиженський монастир і будинок І. Котляревського в Полтаві, фрагмент якого використано в оформленні конверта місцевого випуску до відзначення 200-річного ювілею І.П. Котляревського в Полтаві 1969 р.

У другій половині серпня 1845 р. Шевченко прожив два тижні в с. Потоках на Київщині у свого знайомого поміщика Я. Тарновського. Тут він намалював автопортрет і подарував кумі Н. Тарновській. Цей автопортрет прикрашає

з його доночкою Варварою, російською письменницею у Тараса встановилися дружні відносини. Шевченко намалював і подарував їй автопортрет, на якому виразно передано уважне сприйняття молодим художником навколишнього життя. Цей автопортрет розміщений на поштовому блокі 2007 р.

НАРОДЖЕНИ В УКРАЇНІ

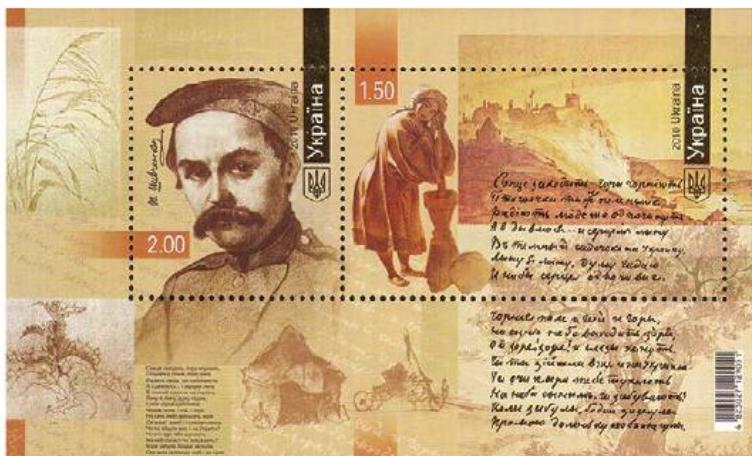
Волконського), який потім матеріально допомагав поетові під час заслання. На початку квітня 1847 р. художник перебував у с. Бігачі на Чернігівщині, де намалював останній малярський твір до заслання – портрет дружини свого знайомого, княгині Є. Кейкуатової, «шедевр нашого і один із видатних творів європейського малярства XIX століття» (за оцінкою літературознавця П. Зайцева). Репродукції портретів І. Лизогуба та Є. Кейкуатової зображені на марках випуску «Перлини мистецького спадку Тараса Шевченка» 2009 р.

немаркований конверт Укрпошти 1999 р.

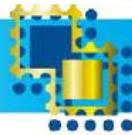
У 2002 р. пошта України започатковує серію марок «Київ очима художників», репродукціями мистецьких творів Шевченка, виконаних під час його перебування в Києві: «У Києві» (офорт, 1844), «Аскольдова могила» (сепія, акварель, 1845) та «Костьол Святого Олександра в Києві» (акварель, 1846).

1846 р. в Седневі Шевченко виконав олією портрет І. Лизогуба (своєго часу ад'ютанта М. Рєпніна-

У роки заслання (1847–57), порушуючи царську заборону писати й малювати, Шевченко-художник працював. Уже в Орській фортеці 1847 р. малює автопортрет, на якому зобразив себе в солдатському мундирі й кашкеті-безкозирці. Цю роботу і малюнок сепією «Казашка» (1856) відтворено на марках поштового блока 2010 р.

У період заслання Шевченко як художник був задіяний у двох експедиціях, організованих Військовим міністерством: Аральський описовий (1848–49) із вивчення природних ресурсів Аральського моря та

Каратаській (1851) із вивчення покладів кам'яного вугілля в горах Карагату на п-ві Мангишлак. Під час експедиції Шевченко виконав 124 малюнки (пейзажі, жанрові сцени, портрети) та 220 ескізів і начерків. Роботи з видами Аральського моря високо оцінив географ В. Семенов-Тянь-Шанський у багатотомному виданні «Россия».

У складі Аральської експедиції Шевченко прибув в укріплення Раїм у червні 1848 р. Роботу цього періоду «Укріплення Раїм» зображене на марці 2012 р. Кілька разів бував на острові Кос-Арал у північно-східній частині Аральського моря, де виконав численні замальовки. Одна з них – акварель «Місячна ніч на Кос-Аралі» (1848) – на марці 2012 р. Останні роки заслання (1850–57) Шевченко перевівав у Новопетрівському укріпленні на півострові Мангишлак. Значну частину художніх творів цього періоду становлять жанрові композиції. Одна з них присвячена побутові казахського народу.

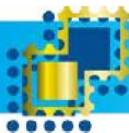
На марці 2011 р. – робота 1857 р. «Казашка Катя» (папір, сепія). На купонах до марок «Перлинні мистецького спадку Тараса Шевченка» 2009, 2011 та 2012 рр. – автопортрети 1845, 1848, 1849, 1853 рр.

Мистецька спадщина Шевченка останнього періоду життя (1857–61) кількісно невелика. Повертаючись із заслання, художник зупинявся в Москві у М. Щепкіна (11–26 березня 1858), де 16 березня намалював портрет господаря (папір, італійський та білий олівець), який зображене на марці 1963 р.

У березні – травні 1859 р. в Петербурзі на замовлення Петра Кочубея – російського вченого, відомого дослідженнями в галузі мінералогії, хімії та історії техніки,

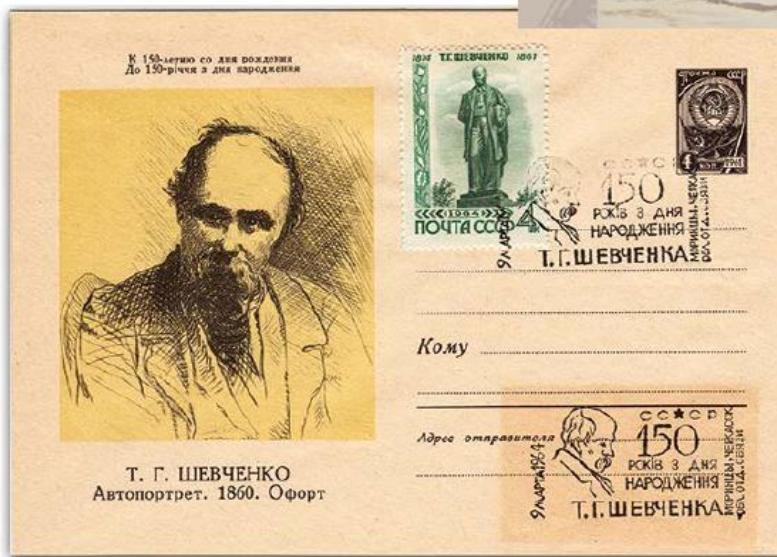
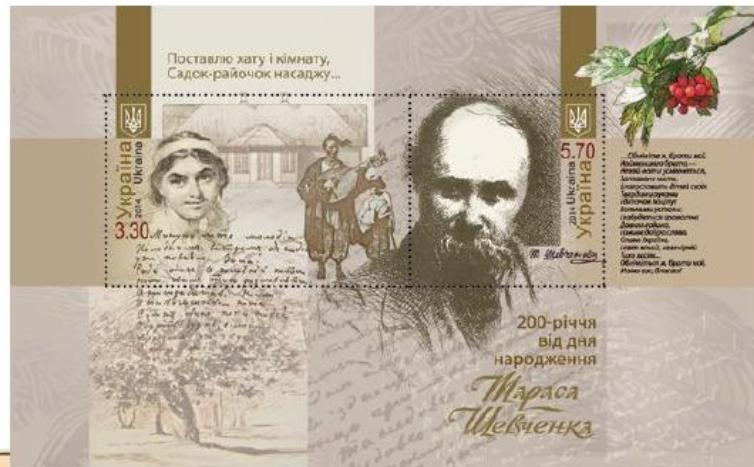
намалював портрет Василя Кочубея (1640 – 25.07.1708) – генерального писаря (1687 – 1699), генерального судді (1699 - 1708) Лівобережної України. Цей портрет на марці 2014 р. На аркуші – зверху зліва купон із автопортретом Шевченка (1860). Завершує серію випусків (2007–14) «До 200-річчя з дня народження видатного поета Т.Г. Шевченка (1814–1861)» поштовий блок 2014 р., який

НАРОДЖЕНИ В УКРАЇНІ

складається із двох марок. Над першою – два рядки з вірша Шевченка «Л.» – «Поставлю хату і кімнату, / Садок-райочок насаджу...». На марці – портрет Ликери Полусмак (створений влітку 1860 р.) – нареченої поета, колишньої кріпачки М. Макарова. Шевченко познайомився з нею в червні 1860 р. на дачі в Н. Забіли у

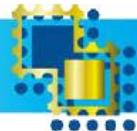

на Україні не раніше травня 1843 р. Завершує композицію марки автограф вірша «Минули літа молодії...» (18 жовтня 1860 р., Петербург) на тлі розлогого дерева-саду-примари.

На правій марці блоку – автопортрет у світловому костюмі (1860), який Шевченко виконав за фотографією І. Гудовського, зробленою в Києві 1859 р. На цьому зображені відбився пригнічений стан, у якому поет повернувся до Петербурга після арешту в Україні влітку 1859 р. Уперше цей автопортрет-офорт відтворено на поштовому конверті 1964 р. до 150-річчя від дня народження поета. Завершує композицію блоку кетяг калини у правому куті, під яким прикінцеві рядки поезії Шевченка «І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм в Україні і не в Україні мое дружнєє посланіє», пророчі за нинішньої політичної, соціальної та економічної ситуації в країні. В оформленні КПД блоку використано малюнок Шевченка «Старий на цвінтари» (1859, сепія) у зміненому ракурсі та фрагмент автографа вірша «Муз» (9 листопада 1858 р., Нижній Новгород).

В останні роки перебування на засланні в Шевченка визрів намір після звільнення цілком присвятити себе мистецтву офорта, щоб поширювати в народі офорти з

Стрельні. Присвятив їй вірші «Ликері» та «Л.». На тлі портрета – архітектурний проект хати із круглим скляним ґанком, що його виконав Шевченко між лютим і 25 серпня 1860 р. в Петербурзі, маючи намір збудувати житло біля Канева над Дніпром. У правій частині марки – фрагмент малюнка Шевченка на тему його однайменної поем «Сліпий (Невольник)», викона-

картин великих художників, а також власні твори. Взірцем для нього була офортна манера Рембрандта, яку він успішно освоював. 1959 р. Шевченко виконав найбільший офорт з картини Рембрандта «Притча про робітників на винограднику» (марка 1976), що привернув його увагу соціальним змістом і досконалістю художньої майстерності. Цю роботу й офорт за картиною І. Соколова «Приятелі» Шевченко подав 1859 р. до Ради академії мистецтв з проханням надати йому звання академіка гравірування. 2 вересня 1860 р. Рада ухвалила рішення про надання йому цього звання.

Більшість творів, створених у Петербурзі в останні роки життя, – автопортрети, виконані в техніці офорту. Працюючи над ними, художник часто використовував фотографії. Найвідоміший та найбільш реалістичний з усіх прижиттєвих зображень Шевченка, за оцінками сучасників, – автопортрет, створений не пізніше 1 грудня 1860 р. за фотографією А. Деньєра (1859), де митець зобразив себе в кожусі та смушевій шапці. Цей автопортрет відтворено на двох марках 1964 р., які відрізняються кольорами. Цей же автопортрет, поруч з портретом М. Некрасова, бачимо в інтер’єрі кімнати на картині І. Рєпіна «Не чекали» (1884), репродукції якої на поштовій листівці 1956 р. та на марці 1969 р.

У 2013 р. Західно-Африканська республіка Бенін випустила серію «Еротичне мистецтво» (блок і малі аркуші марок зубцьовані і беззубцьовані) на яких малюнки Шевченка, зокрема «Марія» (1840) за поемою Пушкіна «Полтава», «Сон бабусі і внучки» (1839-40) – копія з акварелі К. Брюллова та учнівські роботи з натури.

Мистецьку спадщину Шевченка розглянуто в авторських публікаціях «Філателістична шевченкіана» в науково-теоретичному журналі Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України «Слово і Час» (2013-№ 3-4, 2015-№ 3).

Шевченко-miteць зробив великий внесок у розвиток портрета, побутового жанру й пейзажу. Він виступив як один із перших на той час офортістів України та Росії. Твори Шевченка мали вплив на весь розвиток українського мистецтва, вони є взірцем і джерелом натхнення для багатьох поколінь українських художників, а його мистецька спадщина являє собою явище не лише українського, а й світового значення.